

## RADIONICA

# ZELENA INFRASTRUKTURA: INSTRUMENT ZA PRUŽANJE EKOLOŠKIH, EKONOMSKIH I SOCIJALNIH USLUGA KROZ PRIRODNA RJEŠENJA – TRENUTNA SITUACIJA I MOGUĆNOSTI ZA SEKTORE U HRVATSKOJ

Zagreb, 27. studenog 2013.

Tina Miholić, dipl. ing. biol.

U Zagrebu je 27. studenog 2013. godine Europski centar za zaštitu prirode –European Centre for Nature Conservation (ECNC) u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode (DZZP) i mrežom nevladinih organizacija središnje i istočne Europe CEEweb for biodiversity organizirao radionicu s temom Zelene infrastrukture kao instrumenta za pružanje ekoloških, ekonomskih i socijalnih usluga kroz prirodna rješenja. Radionica je osmišljena kao jedna od aktivnosti usmjerenih k provedbi Zelene infrastrukture u Europi.

EU komisija je 6. svibnja 2013. godine usvojila EU Strategiju Zelene infrastrukture (GI) u obliku priopćenja Europske komisije COM (2013) 249 final - *Green Infrastructure (GI) – Enhancing Europes Natural Capital* te predložila primjenu sustavnog poticanja Zelene infrastrukture na području cijele Europske unije. Zelena infrastruktura predstavlja strateški planiranu mrežu prirodnih i poluprirodnih područja, uključujući i ostala obilježja ekosustava, a koja je konstruirana i upravljana sa svrhom pružanja širokog raspona usluga ekosustava. Također, Zakon o zaštiti prirode (NN80/13) definira Zelenu infrastrukturu kao „*multifunkcionalnu mrežu zaštićenih i ostalih prirodnih te čovjekovim djelovanjem stvorenih područja i krajobraza visoke ekološke i okolišne vrijednosti koja unapređuju ekosustavske usluge*“.

Kraćim uvodim riječima, dr. sc. Matija Franković, ravnatelj Državnog zavoda za zaštitu prirode, otvorio je radionicu, naglasivši važnost Zelene infrastrukture za postizanje europskih ciljeva u pogledu učinkovitosti održivog razvitka, poboljšanja biološke raznolikosti i kvalitete krajobraza te posljedično i kvalitete života ljudi.

Nakon pojedinačnog predstavljanja svih sudionika, Kristijan Čivić, dipl. inž. biol., kao voditelj radionice i predstavnik Europskog centra za zaštitu prirode (ECNC) izložio je uvodno predavanje vezano uz **Strategiju Zelene infrastrukture**. Objasnio je u prvom redu ulogu Europskog centra za zaštitu prirode, kao neovisne neprofitne organizacije, koja obuhvaća mrežu od 53 partnerske organizacije u 29 zemalja. Područja djelatnosti centra su mnogostruka i osim aktivnosti vezane uz Zelenu infrastrukturu uključuju i aktivnosti vezane uz procjenu stanja biološke raznolikosti i usluge ekosustava, upravljanje vrstama i stanišnim tipovima te podršku međunarodnim organizacijama i inicijativama u zaštiti prirode. U tom smislu EU Strategija za zaštitu biološke raznolikosti do 2020. kao jedan od ciljeva postavlja Zelenu infrastrukturu i obnovu barem 15% narušenih ekosustava, kao načina očuvanja i poboljšanja ekosustava i njihovih usluga. Doprinosa Zelene infrastrukture u Europskoj strategiji 2020. sastoji se u promicanju pametnog, održivog i uključivog



Otvaranje radionice i uvod – dr. sc. Matija Franković (DZZP)



Uvod u Strategiju Zelene infrastrukture – Kristijan Čivić, ECNC



Slika 3: Izlaganje Natura2000: Okosnica Zelene infrastrukture Hrvatskoj – Ivana Plavac (DZZP)



Stručno izlaganje Agnes Zolomy (CEEweb for biodiversity)



Sudionici radionice u grupama na vježbi –tematske cjeline poljoprivreda i šumarstvo



Zajednička vježba planiranja – stručni prijedlozi i sugestije sudionika

ekonomskog rasta te u usmjeravanju prema ekonomiji koja efikasno koristi resurse ulažući u prirodni kapital. Fokus Zelene infrastrukture nije isključivo i samo na zaštiti biološke raznolikosti, već prvenstveno na višestrukoj koristi koju može proizvesti, kao što su npr. održanje prirodnih resursa, kakvoće zraka i vode, regulacija klime, održivi ekonomski rast te nova radna mjesta.

U predavanju putem audio linka Tom Butterworth, Savjetnik u britanskoj vladinoj organizaciji Natural England predstavio je britansko stajalište vezano uz Zelenu infrastrukturu, u kojem je ista predstavljena kao multifunkcionalna mreža zelenih kopnenih područja, voda i ostalih prostora okoliša u urbanim i ruralnim područjima. Kroz niz britanskih primjera pojašnjena je primjena i funkcionalnost Zelene infrastrukture te višestruke koristi koje ona osigurava, kako za ekosustave tako i za ljudsko društvo (kvaliteta zraka, kontrola poplava, ljudsko zdravlje).

Stručno izlaganje pod naslovom **Natura 2000: Okosnica Zelene infrastrukture u Hrvatskoj** održala je prof. biol. Ivana Plavac, voditeljica Odsjeka za ekološku mrežu. Njime je predstavila Natura 2000 mrežu u Hrvatskoj za koju je nadležan Državni zavod za zaštitu prirode. Uredbu o ekološkoj mreži donijela je Vlada RH 29. rujna 2013. godine (NN124/13). Ekološka mreža Natura 2000 Uredbom obuhvaća 37% kopnenog teritorija RH i 16% obalnog mora, odnosno 29% ukupnog teritorija RH. Sastoji se od 38 područja značajnih za ptice te 742 područja značajna za ostale vrste i stanišne tipove. U izlaganju je naglašena važnost bioraznolikosti na relativno malom području RH (223 vrste i 74 stanišna tipa), koja značajno doprinosi cjelokupnoj europskoj Natura2000 mreži.

Na radionici je sudjelovala i strana izlagačica, Agnes Zolomy iz Mađarske, kao predstavica organizacije CEEweb for biodiversity. U svom stručnom izlaganju obradila je primjere Zelene infrastrukture u drugim europskim zemljama, kako u urbanim tako i u ruralnim regijama, osvrćući se i na izvore financiranja iste. Kao detaljniji primjeri navedena su područja terestričkih ekosustava u Češkoj, močvara u Poljskoj i vlažnih područja u Rumunjskoj.

U predavanju na temu **Savjeti i preporuke za pripremu i provedbu projekata Zelene infrastrukture**, Kristijan Čivić je ukazao na smjernice za implementaciju Zelene infrastrukture koje će u smislu njezinog integriranja u mehanizme zakonodavstva utvrditi Europska komisija. Također, u izlaganju

je ukazao i na pitanja promocije Zelene infrastrukture te tehničkih standarda i unapređenja pristupa financijama. Ujedno je naglasio ulogu zemalja članica u kojima se upravne i društvene strukture na svim razinama (lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, prekograničnoj) moraju zauzeti za razvoj Zelene infrastrukture u urbanim i ruralnim područjima. Moguće prepreke pri implementaciji mogu biti prisutne u zakonodavstvu (nedostatak međusektorske koordinacije), u dostupnosti financijskih i ljudskih resursa te u znanju i svijesti o problematici među donosiocima odluka u zakonodavstvu, dionicima i javnosti. Stoga je za njih zaključno navedeno više mogućih rješenja poput sektorskih integracija, povezivanja ljudi i okoliša i sl.

Nakon stručnih prezentacija, Kristijan Čivić je ukratko objasnio princip vježbe pod nazivom **Strategija o Zelenoj infrastrukturi – razmatranje mogućnosti i koristi za sektore u Hrvatskoj** te kako sektori mogu doprinijeti postizanju ostalih srodnih ciljeva EU. Vježba je osmišljena na način da su odvojene tri tematske cjeline – poljoprivreda, šumarstvo i infrastruktura koja je obuhvatila vodno gospodarstvo, promet, energiju i prostorno planiranje. Potom su sudionici, također podijeljeni u tri skupine, pristupili svakoj od cjelina razmatrajući i predlažući moguća rješenja vezana uz implementaciju, održanje i jačanje Zelene infrastrukture na području Republike Hrvatske.

Nakon iznesenih mišljenja, prijedloga i sugestija sudionika predstavljeni su i još jednom utvrđeni objedinjeni rezultati vježbe. Pri kraju radionice zaključno su predložene nužne aktivnosti potrebne pri provedbi implementacije projekata Zelene infrastrukture u obliku zajedničke kratke vježbe planiranja.

Svrha radionice bila je podizanje i jačanje razine informiranosti o Zelenoj infrastrukturi među relevantnim dionicima u Republici Hrvatskoj, predstavljajući objašnjenja i primjere iz europske prakse.

Radionicom je uspješno izvršen zadatak predstavljanja i upoznavanja stručne javnosti s mrežom Zelena infrastruktura te njezinih osnovnih principa koji se temelji na činjenici da jednaka površina zemljišta nudi više prirodnih usluga, odnosno usluga ekosustava ukoliko su oni u zdravom i dobrom stanju. Na taj način ona omogućuje postizanje ciljeva temeljenih na prirodnim vrijednostima, za niz raznih sektora koja takva rješenja traže ili iziskuju. ■